

Sag C-621/21**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

6. oktober 2021

Forelæggende ret:

Administrativen sad Sofia-grad (forvaltningsdomstol i Sofia, Bulgarien)

Afgørelse af:

29. september 2021

Sagsøger:

WS

Sagsøgt:

Intervjuirasjtj organ na Darzjavna agentsia za bezjantsite pri Ministerskia savet (høringsorgan ved det statslige agentur for flygtninge under ministerrådet)

Hovedsagens genstand

Betingelserne i henhold til direktiv 2011/95/EU for at yde international beskyttelse i tilfælde af kønsbestemt vold mod kvinder i form af vold i hjemmet; alternativt muligheden for at yde subsidiær beskyttelse i betragtning af reelle trusler om æresdrab i tilfælde af ansøgerens eventuelle tilbagesendelse til hjemlandet

Den præjudicielle forelæggelses genstand og retsgrundlag

Fortolkning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 på grundlag af artikel 267, stk. 2, TEUF

Præjudicielle spørgsmål

1. Finder definitionerne og begrebsbestemmelserne i De Forenede Nationers konvention om afskaffelse af alle former for forskelsbehandling af kvinder af 18. december 1979 og Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet i henhold til 17. betragtning til direktiv 2011/95/EU anvendelse på kvalificeringen af kønsbestemt vold mod kvinder som grund til at yde international beskyttelse i henhold til Genèvekonventionen om flygtnings retsstilling af 1951 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse, eller har kønsbestemt vold mod kvinder som grund til at yde international beskyttelse i henhold til direktiv 2011/95/EU en selvstændig betydning, der adskiller sig fra betydningen i de nævnte folkeretlige instrumenter?
2. Såfremt det i tilfælde af, at udøvelsen af kønsbestemt vold mod kvinder gøres gældende, kun er det biologiske eller sociale køn på ofret for forfølgelse (vold, der forøves mod en kvinde i kraft af hendes køn), der har betydning for, om det kan fastslås, at tilhørsforholdet til en bestemt social gruppe udgør en forfølgelsesgrund i henhold til artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU, kan de konkrete former for forfølgelse eller de konkrete forfølgeshandlinger som i den ikke-udtømmende opregning i 30. betragtning da være afgørende for »gruppens synlighed i samfundet«, dvs. dens sondringskendetegn, afhængigt af omstændighederne i hjemlandet, eller kan disse handlinger kun vedrøre forfølgeshandlingerne som omhandlet i artikel 9, stk. 2, litra a) eller f), i direktiv 2011/95/EU?
3. Udgør det biologiske eller sociale køn i tilfælde af, at den person, der ansøger om beskyttelse, gør kønsbestemt vold i form af vold i hjemmet gældende, en tilstrækkelig grund til, at tilhørsforholdet til en bestemt social gruppe som omhandlet i artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU kan fastslås, eller skal der fastslås et yderligere sondringskendetegn, såfremt artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU fortolkes ordret i henhold til ordlyden, hvorefter betingelserne skal være opfyldt kumulativt og kønsaspekterne skal være opfyldt alternativt?
4. Skal artikel 9, stk. 3, i direktiv 2011/95/EU i tilfælde af, at udøvelse af kønsbestemt vold i form af vold i hjemmet udført af en ikke-statslig aktør, der står bag forfølgelsen, som omhandlet i artikel 6, litra c), i direktiv 2011/95/EU gøres gældende af ansøgeren, fortolkes således, at det forhold, at der fastslås en sammenhæng mellem de i artikel 10 anførte forfølgelsesgrunde og forfølgeshandlingerne som omhandlet i stk. 1, er tilstrækkeligt til, at der foreligger en årsagsforbindelse, eller skal der nødvendigvis fastslås en manglende beskyttelse mod den forfølgelse, der gøres gældende, eller foreligger der en forbindelse i de tilfælde, hvor de ikke-statslige aktører, der står bag forfølgelsen,

ikke opfatter de enkelte forfølgelses- eller voldshandlinger som sådan som kønsbestemte?

5. Kan en faktisk trussel om æresdrab i tilfælde af en eventuel tilbagesendelse til hjemlandet begrunde, at der ydes subsidiær beskyttelse i henhold til artikel 15, litra a), i direktiv 2011/95/EU sammenholdt med EMRK's artikel 2 (ingen må forsætligt berøves livet), når de øvrige betingelser herfor er opfyldt, eller skal denne trussel kvalificeres som overlast i henhold til artikel 15, litra b), i direktiv 2011/95/EU sammenholdt med EMRK's artikel 3, således som dette fortolkes i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis ud fra en samlet vurdering af faren for yderligere kønsbestemte voldshandlinger, eller er det forhold, at ansøgeren subjektivt ikke vil påberåbe sig hjemlandets beskyttelse, tilstrækkeligt til, at denne beskyttelse kan ydes?

Anførte EU-retlige forskrifter

Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, artikel 78, stk. 1

Europa-Parlamentets og Rådets **direktiv 2011/95/EU** af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse, navnlig 17., 29. og 30. betragtning samt artikel 2, litra d) og f), artikel 4, stk. 3, litra c), artikel 6, artikel 7, stk. 2, artikel 9, stk. 1-3, og artikel 10, stk. 1 og 2

Europa-Parlamentets og Rådets **direktiv 2013/32/EU** af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse, navnlig artikel 33, stk. 2, og artikel 40, stk. 2 og 3

Europa-Parlamentets beslutning af 8. marts 2016 om situationen for kvindelige flygtninge og asylansøgere i EU (2015/2325(INI)) (herefter »EP's beslutning af 8. marts 2016«), navnlig punkt 13, 15 og 18

Europa-Parlamentets beslutning af 12. september om forslag til Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions indgåelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet

Europa-Parlamentets beslutning af 4. april 2019 om indhentning af Domstolens udtalelse om foreneligheden med traktaterne af Den Europæiske Unions tiltrædelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet og om proceduren for denne tiltrædelse (2019/2678(RSP))

Rådets afgørelse (EU) 2017/866 af 11. maj 2017 om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne af Europarådets konvention til forebyggelse og

bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet, for så vidt angår asyl og nonrefoulement

Anført praksis fra Den Europæiske Unions Domstol

Dom (Store Afdeling) af 14. maj 2020, FMS m.fl. (forenede sager C-924/19 PPU og C-925/19 PPU, EU:C:2020:367), navnlig præmis 192, 196 og 197

Dom (Store Afdeling) af 7. november 2013, X m.fl. (forenede sager C-119/12 – C-201/12, EU:C:2013:720), præmis 45-47

Dom (Store Afdeling) af 4. oktober 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801), præmis 89

Anførte folkeretlige bestemmelser

Konvention om flygtnings retsstilling, undertegnet den 28. juli 1951 i Genève, som suppleret og ændret ved protokol om flygtnings retsstilling, undertegnet den 31. januar 1967 i New York (herefter »Genèvekonventionen om flygtninge«), navnlig præambelen og artikel 1, litra a), nr. 2)

Konvention om afskaffelse af alle former for forskelsbehandling af kvinder (CEDAW) (herefter »konventionen mod forskelsbehandling af kvinder«), som blev vedtaget den 18. december 1979 af De Forenede Nationers generalforsamling, navnlig artikel 1

Generelle anbefalinger fra CEDAW-udvalget om afskaffelse af alle former for forskelsbehandling af kvinder, punkt 19, 24 og 25

Konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet, vedtaget den 7. april 2011 af Europarådets Ministerkomité (herefter »Istanbulkonventionen«), navnlig artikel 2, 3, 60 og 61

Konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (herefter »EMRK«), navnlig artikel 2, 3 og 15

Anført retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

Menneskerettighedsdomstolen, dom af 9. juni 2009, OPUZ mod Tyrkiet (nr. 33401/02), præmis 97 og 98

Menneskerettighedsdomstolen, dom af 20. juli 2010, N mod Sverige (nr. 23505/09), præmis 55, 59, 60, 61 og 62

Nationale retsforskrifter

Zakon za ubezjsjtjeto i bezjantsite (asyl- og flygtningeloven), navnlig artikel 8, 9, 13 og 76 b samt § 1, nr. 5 og 6, i tillægsbestemmelserne til asyl- og flygtningeloven

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

- 1 Sagsøgeren WS er statsborger i Republikken Tyrkiet, hendes etniske tilhørsforhold er kurdisk, og hun er sunnimuslim og fraskilt. I juni 2018 forlod hun Tyrkiet for at tage til Bulgarien legalt med nationalt pas og arbejdsvisum. Hun ankom til byen Plovdiv, Bulgarien. Gennem en menneskesmugler anskaffede hun sig et visum for en uge til Tyskland og rejste med fly til sin tante i Berlin. Her indgav hun den 21. juni 2018 en ansøgning om beskyttelse, men blev ved afgørelse truffet af Darzjavna agentsia za bezjantsite (statsligt agentur for flygtninge) den 28. februar 2019 efter en anmodning om overtagelse fra Forbundsrepublikken Tyskland tilbagetaget af Bulgarien med henblik på behandling af hendes ansøgning om international beskyttelse.
- 2 Ved tre høringer i oktober 2019 forklarede ansøgeren, at hun i Tyrkiet havde haft problemer med sin fraskilte ægtemand BS, som hun var blevet tvangsgift med af sin familie, og som hun har tre døtre med. Efter flere tilfælde af vold, hvorefter hun var blevet anbragt på kvindecentre for volds ofre, forlod hun i september 2016 sin mand og flyttede sammen med en anden mand. Hun indgik i 2017 et religiøst ægteskab med denne mand og fødte en søn. Hendes familie støttede hende ikke i hendes konflikt med BS. Hun anførte, at hun frygtede for sit liv og forelagde beviser for, at hun var blevet truet af sin [eks]mand, dennes familie og sin egen familie, og at hun frygtede at blive dræbt af dem, hvis hun vendte tilbage til Tyrkiet. Hun havde været officielt skilt fra sin første mand siden september 2018, hvor hun allerede havde forladt Tyrkiet.
- 3 Ved afgørelse af 21. maj 2020 afviste lederen af det statslige agentur for flygtninge WS's ansøgning om international beskyttelse som ubegrundet. Myndigheden anså de anførte grunde til at forlade Tyrkiet for at være irrelevante for den ansøgte internationale beskyttelse. Der kunne ifølge myndigheden ikke etableres nogen forbindelse mellem disse og nogen af de grunde, der er nævnt i den bulgarske lov, nemlig begrundet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe. Ansøgeren havde desuden ikke gjort gældende, at hun blev forfulgt på grund af sit køn. Efter at denne afgørelse blev anfægtet ved domstolene, blev den stadfæstet af Administrativen sad Sofia grad (forvaltningsdomstolen i Sofia by) og Varhoven administrativen sad (øverste forvaltningsdomstol).
- 4 Den 13. april 2021 indgav WS igen en ansøgning om international beskyttelse og vedhæftede ni yderligere skriftlige dokumenter, som hun anser for at være relevante for hendes personlige situation og hendes hjemland. På grundlag af disse

har WS gjort gældende, at det er begrundet at tilkende hende flygtningestatus (i henhold til asyl- og flygtningelovens artikel 8, stk. 1) på grund af hendes tilhørsforhold til en bestemt social gruppe, nemlig gruppen af kvinder, der har været udsat for vold i hjemmet, og af kvinder, der er potentielle ofre for æresforbrydelser. I ansøgningen angives det, at ikke-statslige aktører, som den tyrkiske stat ikke er i stand til at beskytte hende mod, uanset hvilke foranstaltninger den træffer, stod bag forfølgelsen. Der er blevet anført det argument mod en eventuel tilbagesendelse til Tyrkiet, at udlændingen i dette land ikke har nogen mennesker, som hun kan stole på, og at hun frygter at blive dræbt af sin fraskilte ægtemand eller at blive offer for et æresdrab udført af dennes eller sin egen familie eller igen at blive tvunget til at indgå ægteskab. Hun er af den opfattelse, at hendes situation i den mellemliggende periode er blevet forværret, eftersom hun har fået et barn med en mand, som hun ikke er gift med. Som en ny omstændighed har hun anført Tyrkiets udtrædelse af Istanbulkonventionen i marts 2021. WS har gjort gældende, at hun opfylder betingelserne for tilkendelse af humanitær status i henhold til asyl- og flygtningelovens artikel 9, stk. 1, nr. 1 og 2, eftersom hun ved en eventuel tilbagesendelse til Tyrkiet vil blive udsat for overtrædelser af EMRK's artikel 2 og 3.

- 5 Høringsorganet ved det statslige agentur for flygtninge afviste WS's fornyede ansøgning om at indlede en procedure for ydelse af international beskyttelse. WS's søgsmål er anlagt til prøvelse af denne afvisning. Der kan ikke iværksættes kassationsappel til prøvelse af denne rets afgørelse. Den er endelig og træder i kraft ved sin forkyndelse.

Hovedsagens parter væsentlige argumenter

- 6 Sagsøgeren har nedlagt påstand om annullation af afgørelsen fra høringsorganet ved det statslige agentur for flygtninge. Hun er af den opfattelse, at hun med sin fornyede ansøgning om beskyttelse har forelagt ny skriftlig dokumentation vedrørende sin personlige situation og sit hjemland. Hun har gjort gældende, at de i loven fastsatte betingelser for at tilkende hende flygtningestatus er opfyldt, og at hun har forelagt ny dokumentation vedrørende betingelserne for tilkendelse af humanitær status i henhold til asyl- og flygtningeloven.
- 7 Sagsøgte har bestridt søgsmålet og nedlagt påstand om frifindelse. Myndigheden er af den opfattelse, at den skriftlige dokumentation er blevet vurderet i den anfægtede afgørelse, og at ansøgeren ikke har fremlagt nogen nye omstændigheder vedrørende sin personlige situation og sit hjemland, som vil kunne begrunde flygtningestatus og humanitær status i henhold til asyl- og flygtningeloven, og som ikke allerede er blevet taget i betragtning i forbindelse med den tidligere afvisning af at yde international beskyttelse.
- 8 Det er den forelæggende rets vurdering, at betingelserne for at indgive en anmodning om præjudiciel afgørelse til Den Europæiske Unions Domstol er opfyldt.

Det er rettens opfattelse, at den præjudicielle forelæggelse kan antages til realitetsbehandling, eftersom de faktiske og retlige forhold i den foreliggende sag er omfattet af EU-rettens anvendelsesområde, nemlig direktiv 2013/32/EU og direktiv 2011/95/EU. Den forelæggende ret henviser til, at den ikke har kunnet konstatere, at Domstolen har afsagt domme om identiske spørgsmål, som kunne være nyttige ved afgørelsen af den verserende sag.

Kort fremstilling af begrundelsen for den præjudicielle forelæggelse

- 9 Det er den forelæggende rets opfattelse, at vurderingen af, om der foreligger nye elementer i sagsøgerens flygtningehistorie, har direkte sammenhæng med vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt hun opfylder de materielle betingelser for ydelse af international beskyttelse i henhold til direktiv 2011/95/EU. Under hensyntagen til 17. betragtning til dette direktiv skitserer den forelæggende ret den kreds af folkeretlige instrumenter, der i henhold til denne bestemmelse er bindende for medlemsstaterne. Ud over Genèvekonventionen om flygtninge og den tilhørende protokol om flygtnings retsstilling udgøres disse af konventionen mod forskelsbehandling af kvinder og Istanbulkonventionen (navnlig med hensyn til legaldefinitionerne i artikel 34-40). Selv om sidstnævnte konvention ikke finder anvendelse i Bulgarien (eftersom den i henhold til afgørelse truffet af den bulgarske forfatningsdomstol ikke er forenelig med den bulgarske forfatning og derfor ikke kan ratificeres), er det den forelæggende rets opfattelse, at den henset til artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU har betydning for, at der tages hensyn til forholdene i hjemlandet i tilfælde af ansøgerens eventuelle tilbagesendelse hertil (navnlig i betragtning af Tyrkiets udtrædelse af konventionen).
- 10 Det hovedspørgsmål, der i materiel henseende opstår i forbindelse med de anvendelige folkeretlige traktater, er, om den forelæggende ret ved vurderingen af begrebet »kønsbestemt vold mod kvinder« kan lægge legaldefinitionerne i konventionen mod forskelsbehandling af kvinder og Istanbulkonventionen til grund, eller om dette begreb har en selvstændig betydning. **Det første præjudicielle spørgsmål** skal afklare disse aspekter.
- 11 Med hensyn til **det andet præjudicielle spørgsmål** anser den forelæggende ret de generelle anbefalinger fra De Forenede Nationers CEDAW-udvalg for afskaffelse af enhver form for forskelsbehandling af kvinder (herefter »CEDAW-udvalget«), nr. 19, 24 og 25, for at være nyttige fortolkningsretningslinjer. I henhold til disse retningslinjer defineres kønsbestemt vold for det første som vold, der forøves mod en kvinde i kraft af hendes køn, eller som rammer kvinder i uforholdsmæssig grad, og for det andet som vold, der er rettet mod grupper af kvinder, der tilhører grupper med beskyttelsesbehov eller dårligt stillede grupper, eller mod grupper af kvinder, der ud over den forskelsbehandling, der rettes mod dem i kraft af deres køn, også er udsat for forskelsbehandling beroende på flere yderligere grunde såsom »race«, etnisk eller religiøs identitet, handicap, alder eller andre faktorer.

- 12 Istanbulkonventionen definerer på den ene side »kønsbestemt vold mod kvinder« som vold, der forøves mod en kvinde i kraft af hendes køn, eller som rammer kvinder i uforholdsmæssig grad, og »vold mod kvinder« som en overtrædelse af menneskerettighederne. Ifølge den forelæggende ret er denne overtrædelse af menneskerettighederne relevant for forfølgelseshandlingerne i henhold til artikel 9, stk. 1, i direktiv 2011/95/EU. På den anden side definerer Istanbulkonventionen »vold i hjemmet« som alle former for fysisk, seksuel, psykisk eller økonomisk vold, som forekommer inden for familien eller i hjemmet eller mellem tidligere eller nuværende ægtefæller eller partnere, uanset om gerningsmanden deler eller tidligere har delt bolig med ofret. Ifølge den forelæggende ret korrelerer de således fastsatte konkrete voldshandlinger mod kvinder med de forfølgelseshandlinger, der er anført i artikel 9, stk. 2, litra a) og f), i direktiv 2011/95/EU.
- 13 Som næste punkt tager den forelæggende ret hensyn til Europa-Parlamentets beslutning af 8. marts 2016. Heri understreges det, at kønsbestemt vold og forskelsbehandling, herunder seksuel vold, tvangsægteskab, vold i hjemmet, såkaldte æresforbrydelser og stats sanktioneret kønsdiskrimination udgør forfølgelse og bør være gyldige grunde til at søge asyl i EU. Afdelingen tager imidlertid også hensyn til generaladvokat G. Hogans forslag til afgørelse af 11. marts 2021 i udtalelsessag 1/19 indledt efter anmodning fra Europa-Parlamentet (EU:C:2021:198). Ifølge punkt 161 i forslaget til afgørelse fastlægges der ikke generelt i medfør af EU-retten en forpligtelse til at lade vold mod kvinder være en af de former for forfølgelse, der kan berettige til flygtningestatus.
- 14 Med hensyn til kvalificeringen af kønsbestemt vold mod kvinder som en grund til at yde international beskyttelse er den forelæggende ret i tvivl om, hvorledes den skal fortolke begrebet tilhørsforhold til en bestemt social gruppe som omhandlet i artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU. Den er navnlig i tvivl om, hvorvidt det biologiske/socialt køn på ofret for forfølgelse (vold, der forøves mod en kvinde i kraft af hendes køn) er tilstrækkeligt til at kunne fastslå et sådant tilhørsforhold. Eller kan de konkrete former for forfølgelse eller forfølgelseshandlinger være udslagsgivende for »gruppens synlighed i samfundet« (dvs. dens sondringskendetegn), idet omstændighederne i hjemlandet skal tages i betragtning? Og endelig, om disse handlinger kun kan vedrøre forfølgelseshandlinger i henhold til artikel 9, stk. 2, litra a) og b), i direktiv 2011/95/EU. Med andre ord, om der under hensyntagen til en ordret fortolkning ud fra ordlyden af artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU skal fastslås et yderligere sondringskendetegn for gruppen.
- 15 I begrundelsen for **det tredje præjudicielle spørgsmål** konstaterer den forelæggende ret, at artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU definerer tilhørsforholdet til en bestemt social gruppe ved to betingelser, der skal være opfyldt kumulativt. På den ene side skal medlemmerne af gruppen have »samme medfødte karakteristiske træk« eller »en fælles baggrund, der ikke kan ændres«, eller være fælles om et karakteristisk træk eller en tro, »der er så grundlæggende for deres identitet eller samvittighed, at ingen mennesker bør tvinges til at give

afkald derpå«. På den anden side skal denne gruppe have en særskilt identitet i det relevante land, fordi den opfattes som værende »anderledes« af det omgivende samfund.

- 16 Samtidig anføres de kønsrelaterede aspekter, herunder kønsidentitet, i den samme bestemmelse udtrykkeligt som relevante for begrebet, dog ved anvendelse af konjunktionen »eller«, som indikerer, at der foreligger alternativer: relevante ved afgørelsen af, om en person tilhører en bestemt social gruppe, eller ved bestemmelsen af de karakteristiske træk ved en sådan gruppe.
- 17 Den forelæggende ret understreger, at definitionen af tilhørsforholdet til en bestemt social gruppe ikke kan betragtes uafhængigt af omstændighederne i hjemlandet. Den konstaterer dog, at der ved forsøget på at kvalificere den vold i hjemmet, der er blevet gjort gældende, som en form for kønsbestemt vold skal tages hensyn til den omstændighed, at den skal vedrøre kvinder i alle samfundslag uanset deres alder, uddannelse, indkomst, social status eller hjemland. I nogle samfund anses vold i hjemmet imidlertid alt for ofte for at være et personligt problem og tolereres alt for ofte. Dette gør det yderligere vanskeligt for den forelæggende ret at lægge til grund, at den konkrete form for kønsbestemt vold eller den konkrete kønsbestemte voldshandling (vold i hjemmet) er udslagsgivende for »gruppens synlighed i samfundet« som en del af definitionen i artikel 10, stk. 1, litra d), i direktiv 2011/95/EU. Det er derimod et særligt kendetegn ved den kønsbestemte forfølgelse, som er blevet gjort gældende, at gerningsmanden, der udøver volden, er en person, som ofret allerede kender, og at ofret ofte står i et økonomisk eller en anden form for afhængighedsforhold til gerningsmanden, hvilket forstærker frygten for at anmelde volden. Som følge heraf er ofret i risiko for igen at blive offer for gerningsmanden eller familien. For så vidt er der efter den forelæggende rets opfattelse yderligere argumenter, der taler imod, at den kønsbestemte volds eller de kønsbestemte voldshandlingers form er udslagsgivende for gruppens »synlighed« i samfundet som omhandlet i den relevante bestemmelse i direktiv 2011/95 hvad angår den vold i hjemmet, der konkret er blevet gjort gældende i den foreliggende sag.
- 18 I begrundelsen for **det fjerde præjudicielle spørgsmål** drager den forelæggende ret den foreløbige konklusion, at det i den foreliggende sag kun er ansøgerens biologiske eller sociale køn, der er relevant for afgørelsen af, om hun tilhører en bestemt social gruppe. Et holdepunkt for denne fortolkning finder retten i 30. betragtning og i artikel 4, stk. 3, litra c), i direktiv 2011/95/EU. Navnlig udgør vold, der forøves mod en kvinde i kraft af hendes køn, ifølge den forelæggende ret en relevant forfølgelsesgrund. Ofret blev udsat for en række konkrete former for kønsbestemt forfølgelse og kønsbestemte forfølgeshandlinger, herunder den vold i hjemmet og den trussel om æresdrab, som er blevet gjort gældende. Såfremt disse konkrete handlinger på grund af deres karakter eller gentagne forekomst når den grad af alvor, der er anført i artikel 9, stk. 1, i direktiv 2011/95/EU, og kan kvalificeres som en alvorlig overtrædelse af de grundlæggende menneskerettigheder, er kønsbestemt vold en grund til at tilkende flygtningestatus, i det omfang ansøgeren påviser en begrundet frygt for en tilsvarende forfølgelse.

- 19 Alligevel tøver den forelæggende ret med at kvalificere den kønsbestemte vold i form af vold i hjemmet, der er blevet gjort gældende, som en grund til at yde international beskyttelse. Der opstår det spørgsmål, hvorledes årsagsforbindelsen i henhold til artikel 9, stk. 3, i direktiv 2011/95/EU skal fastslås som omhandlet i artikel 6, litra c), i direktiv 2011/95/EU i tilfælde, hvor vold udøvet af en ikke-statslig aktør, der står bag forfølgelsen, gøres gældende. I betragtning af anvendelsen af konjunktionen »eller« i 29. betragtning og i artikel 9, stk. 3, i direktiv 2011/95/EU fortolkes årsagsforbindelsen således: (i) en forbindelse mellem grundene til forfølgelsen og forfølgelsen eller (ii) en forbindelse mellem grundene til forfølgelsen og det forhold, at der ikke ydes beskyttelse mod forfølgelse i tilfælde, hvor der ikke er nogen forbindelse mellem grundene og forfølgelsen.
- 20 I henhold til definitionen i artikel 6, litra c), i direktiv 2011/95/EU skal det imidlertid, såfremt en ikke-statslig aktør står bag forfølgelsen, kunne påvises, at de i litra a) og b) nævnte aktører, herunder internationale organisationer, ikke kan eller ikke vil tilbyde beskyttelse mod forfølgelse eller alvorlig overlast som defineret i artikel 7. I denne forstand skal der i det konkrete tilfælde af vold ubetinget fastslås en årsagsforbindelse med den omstændighed, at der ikke ydes beskyttelse mod forfølgelse i hjemlandet. I denne henseende stiller den forelæggende ret desuden det spørgsmål, om det forhold, at hverken de ikke-statslige aktører, der står bag forfølgelsen, eller ofrene anser de enkelte forfølgelseshandlinger og voldshandlinger som sådan for at være kønsbestemte eller for at være rettet mod ofret på grund af det biologiske eller sociale køn, har betydning for, om der kan fastslås en årsagsforbindelse som omhandlet i direktivets artikel 9, stk. 3. Hvorledes skal dette spørgsmål navnlig besvares, når ansøgerne ved beskrivelsen af deres flygtningehistorie ikke har angivet, at de har haft »kønsbestemte problemer«? Således lagde forvaltningsmyndigheden i den foreliggende sag til grund, at »ansøgeren er myndig og ikke har oplyst, at hun er blevet forfulgt på grund af sit køn«.
- 21 Den forelæggende ret stiller **det femte præjudicielle spørgsmål** med henblik på det tilfælde, at den forfølgelse i form af kønsbestemt vold – vold i hjemmet – der er blevet gjort gældende, viser sig ikke at være en grund til tilkendelse af flygtningestatus. I så fald skal det vurderes, om betingelserne for at yde subsidiær beskyttelse er opfyldt, dvs. om ansøgeren ved en eventuel tilbagesendelse til hjemlandet faktisk vil løbe en reel risiko for at lide alvorlig overlast som omhandlet i artikel 2, litra f), sammenholdt med artikel 15, litra a) og b), i direktiv 2011/95/EU. I denne henseende tager afdelingen hensyn til 34. betragtning til direktiv 2011/95/EU sammenholdt med EMRK's artikel 2 og 3 samt Istanbulkonventionens artikel 3, litra a), og punkt 1 og 7 i CEDAW-udvalgets generelle anbefaling nr. 19. I disse bestemmelser defineres kønsbestemt vold som en overtrædelse af de grundlæggende menneskerettigheder.
- 22 I denne sammenhæng stiller den forelæggende ret det spørgsmål, hvorledes den trussel om æresdrab, som er blevet gjort gældende, skal kvalificeres med henblik på subsidiær beskyttelse – om denne trussel i henhold til artikel 15, litra a), i

direktiv 2011/95/EU er tilstrækkelig til, at det kan fastslås, at der foreligger en faktisk risiko for at lide alvorlig overlast, eller om den skal fortolkes som umenneskelig eller vanærende behandling som omhandlet i artikel 15, litra b), i direktiv 2011/95/EU sammenholdt med EMRK's artikel 3 henset til den risiko, som ansøgeren har gjort gældende, for et nyt tvangsægteskab, en stigmatisering i samfundet, som misbilliger enlige kvinder, der har fået et barn uden for ægteskabet, og henset til frygten for igen at blive offer for den fraskilte ægtemand eller familien.

Den forelæggende ret ønsker navnlig oplyst, om det subjektive element i definitionen i artikel 2, litra f), i direktiv 2011/95/EU («ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse»), herunder et manglende ønske om at gøre brug af krisecentre for ofre for vold i hjemmet på grund af udsigten til en årelang tilværelse under fængslingslignende forhold, hvilket foranlediger mange til at vende tilbage til voldelige familieforhold, eftersom de ikke har nogen støtte fra en mand eller en familie, er tilstrækkeligt til, at der skal ydes subsidiær beskyttelse, såfremt der foreligger en faktisk trussel om æresdrab, hvis realisering kun kræver, at gerningsmanden har held med en enkelt handling.

ARBEJDSDOKUMENT